

PINIGAI

Kur šiuo metu geriausia investuoti santaupas

2,6 proc. siekianti vidutinė metinė infliacija šiandien graužia 45 mlrd. Lt bankuose padėtų indėlių. Kur ieškoti alternatyvų? Finansų ekspertai „Vaidui“ atskleidžia, kaip jie saugo savo santaupas nuo nuvertėjimo.

Jurgita Laurinėnaitė-Simelevičienė

Yra žmonių, kurie nori skirti dalį portfelio konservatyvioms investicijoms – valstybių obligacijoms ir indėliams, bet šiaandien šios investicijos tam tikra prasme yra praradimas ir tokią dalį investicinio portfelio būtų galima pateisinti nebent diversifikavimo tikslais, – mano SEB banko valdybos pirmininko patarėjas Gitanas Nausėda.

Iš tiesų vidutinei metinei infliacijai balandį pasiekus 2,6 proc. indėliai ir Vyriausybės taupymo ląkstai šiandien tapo visiškai nepatrauklia santaupų saugojimo forma. Metinės palūkanos už taupymo ląkstus siekia 1,2–1,5 proc., o už indėlius – nuo 0,1–0,45 proc. didžiuosiuose bankuose iki 1,7 proc. mažuosiuose. Didėsnes palūkanas nei infliacija šiandien siūlo vos viena kita kredito unija, tačiau pastaraisiais mėnesiais kredito unijoms spręginėjant vienai po kitos, ne visiems tai atrodo išmintinga investicija.

Tad kur reikėtų investuoti šiandien? Kaip tinkamai pasirengti investiciniam sprendimams? Finansų patarėjo įmonės „Vilniaus finansiniai patarėjai“ direktorė Rasa Mažrimienė pirmiausia pataria jokių būdu neinvestuoti paskutinių savo pinigų – būtina atsidėti trijų–šešių mėnesių šeimos išlaidų dydžio san-

taupas, kurių gali prireikti skubiais atvejais.

O atsidėjus atsargą juodai dienai, klubo „Pinigų srautas“ steigėjas Audrius Džikevičius pataria pirmiausia pradėti investuoti siekiant užsitikrinti saugią ateitį, o ne užsidirbti. „Pažiūrėkite, ar turite pensijų fondą, gyvybės draudimą, ir tik tada, jei lieka pinigų, investuokite į tą sritį, kurią suprantate ir ja domitės.“

Sričių, į kurias būtų galima investuoti norint apsaugoti savo santaupas nuo nuvertėjimo, šiandien yra daugybė, tačiau ekspertai pabrėžia pagrindinę taisyklę, kurios turi laikytis kiekvienas, norintis atgauti savo investicijas su kaupu: reikia apsibrėžti, ko sieki, kada šių pinigų tau prireiks, koks tavo rizikos lygis, o svarbiausia – investuoti tik į tą sritį, kurią išmanai.

Tai patvirtina ir finansų ekspertų, kurių paprašėme pasidalyti savo investavimo kryptimis, pavyzdžiai – visi jie didžiąją santaupų dalį investavo į skirtingus dalykus, būtent tuos, kuriuos išmano geriausiai. Pavyzdžiui, G.Nausėda perka antikvarines knygas, Investuotojų asociacijos valdybos pirmininkas Vytautas Plunksnis investuoja akcijų biržoje Lietuvoje ir užsienyje.

„Kai kalbuosi su klientais, sakau – nebūkite gobšūs, nenorėkite uždirbti daug, nes mūsų

visuomenėje nėra suvokimo, kad didelis pelningumas susijęs su didele rizika. Geriau pasirinkti vidutinę grąžą ir susidurti su vidutine rizika“, – į dar vieną svarbų aspektą dėmesį atkreipia R.Mažrimienė.

Lietuviai labiausiai mėgsta NT

Kaip pastebi R.Mažrimienė, tarp lietuvių populiariausia ir mėgstamiausia investicija – nekilnojamasis turtas. „Dažnai žmonės, jei turi daugiau lėšų, perka nekilnojamąjį turtą, nors mes aiškiname ir įkalbinėjame, kad lėšas reikėtų diversifikuoti, nes juk sunkiuoju laikotarpiu negali parduoti namo

Kur investuoja finansų specialistai

Gitanas Nausėda, SEB banko valdybos pirmininko patarėjas, – į antikvarines knygas

Mano portfelis labai kombinuotas. Kaip ir daugelis kitų žmonių, turiu antros pakopos pensijų fondą, taip pat gyvybės draudimo portfelį, kurio strategines kryptis keičiu kas keletą metų. Pastarieji metai leido pasiekti neblogą investicinę grąžą: nors kolegos sako, kad jų portfelio grąžą siekia apie nulį, aš turiu 15 proc. pliusą. Man pasisekė, nes tinkamu metu ėmiausi pakeitimų: prieš keletą metų padidinau akcijų lyginamąjį svorį ir pakeičiau regionus.

Laisvų santaupų turiu labai nedaug, nes turiu vieną didelę aistrą – kolekcionuoju antikvarines knygas apie Lietuvos – Lenkijos istoriją įvairiomis kalbomis. Tai ne tik hobis, bet ir investicija, nes galiu drąsiai pareikšti, kad tokie dalykai kaip meno kūriniai, antikvarinės knygos palyginti neįautrūs ekonomikos ciklų svyravimui: jei kartais ir įvyksta korekcija, ji būna labai trumpalaikė, ir kainos ne krinta, o

stabilitė. Galima drąsiai teigti, kad tokie investavimo objektai suteikia maždaug 20 proc. metinę grąžą. Tiesa, man tai daugiau teorinė grąžą, nes toli gražu ne su visomis knygomis noriu atsiseivinti, bet man, kaip finansininkui, smagu žinoti, kad tai, į ką įdėjau pinigus, nenuvertėja. Tokių knygų kaina gali siekti nuo keliasdešimt iki kelių tūkstančių eurų.

Sigitas Žutautas, „Swedbank“ Baltijos bankininkystės verslo plėtros tarnybos projektų vadovas, – į naują verslą

Dalyvauju antros ir trečios pakopos pensijų fonduose, kaupu investiciniame gyvybės draudime. Kažkiek lėšų turiu likvidžiose priemonėse – Vyriausybės vertybinuose popieriuose, taupymo ląkstuose (investavau prieš pusantų metų, dar tuomet, kai palūkanos dengė infliaciją) ir indėliuose, o dalį lėšų investuoju į įmones kartu su Verslo angelų fondu. Kol kas investicijos į įmones sudaro nedidelę dalį, nes pradėjau tik prieš pusantų metų, bet šiemet jau galvoju apie dar keletą variantų. Kodėl pasirinkau šią investavimo priemonę? Indėlių palūkanos mažos, tad, jei pasiseks, tai yra būdas uždirbti daugiau, suvokiant, kad kiekvienas didesnis uždarbis turi savo riziką. Antra, tai yra būdas prisidėti prie verslo savo dalyvavimu, o ši veikla netrukdo pagrindiniam mano darbui. Trečia priežastis – laikausi nuostatos, kad nedarau to, ko nesuprantu, o finansų srityje dirbu keliolika metų. Iš šios investicijos tikiuosi daugiau nei dešimties procentų metinės grąžos.

Beje, į įmonę su Verslo angelų fondu esame in-

Kur investuoti

Taupymo būdas	Metinė grąža, proc.
Indėliai bankuose	0,1–1,3
Indėliai kredito unijose	1,5–3,4
Vyriausybės taupymo ląštai	1,2–1,5
Auksas*	17
Sidabras*	20
Kviečiai*	9
Antikvarinės knygos*	20
Senoviniai automobiliai*	5–21
Miškas*	5–10
Žemės ūkio paskirties žemė	5–20
Jauni verslai*	10–100
Vynas*	14–16
Akcijos*	7
Nekilnojamas turtas	0–15
Reti pašto ženklai	10

* vertinama ilgalaikė perspektyva – 5–10 metų

Šaltinis: „U.S. Global Investors“, „Dietrich Hattala of the HAGI Index“, investicijų konsultantų duomenys

Lt pirkau Pilaitėje sklypą vidury laukų, o šiuo metu jo kaina yra 110–120 tūkst. Lt“, – pasakoja vilnietis.

Gyventojų požiūrį į NT, kaip geriausią investiciją, atskleidžia ir faktas, kad net 85 proc. gyventojų būstą yra įsigiję nuosavomis lėšomis, o ne su banko paskola. Tačiau ar šiuo metu NT yra tinkama investavimo priemonė? Finansų ekspertai mano, kad taip, nors labai priklauso, kokį turtą ir už kiek įsigyti.

„Investuojant reikia įvertinti du dalykus: ko sieki investuodamas ir kas dabar vyksta rinkoje. Aš manau, kad pasaulio ekonomika ilgesniu trejų–penkerių metų laikotarpiu augs, todėl naudinga turėti akcijų ir nekilnojamojo turto“, – mano finansų patarėjo bendrovės „Gerovės valdymas“ gerovės valdytojas Vilius Oškelūnas.

Į žemės ūkio paskirties sklypus investuojantis ir juos ūkininkams ar žemės ūkio bendrovėms nuomojantis A.Dzikevičius tvirtina, kad pasirinkus šį NT tipą reikia ieškoti sklypų šalia dirbamų laukų, netoli ūkininkų bei

žemės ūkio bendrovių. „Jei nusprendei investuoti į žemės ūkio paskirties sklypus, turi turėti kam juos išnuomoti. Neturėdamas aš nerizikuočiau. Tai tas pat, kaip statyti biuro pastatą: prieš klojamas pamatus turi turėti bent pusę nuomininkų“, – aiškina A.Dzikevičius.

Tam tikra kategorija investuotojų stengiasi šiandien susipirkti kuo daugiau žemės, tikėdamiesi ją parduoti brangiau, kai bus leista žemę pirkti užsieniečiams.

Dar viena sritis saugiai investuoti savo santaupas – miškas. Vis dėlto įmonės „MMC Forrest“ miškininkas Antanas Garbačas tvirtina, kad didžioji dalis perkančiųjų mišką šiandien yra ne ilgalaikiai investuotojai, o spekuliantai – jie nuperka brandaus miško plotą, iškerta jį visą, parduoda medieną ir pasitraukia.

Pasak miškininko, ilgalaikėje perspektyvoje miškas yra konservatyvi, patikima investicija, o grąža iš jos šiandien viršija infliaciją. „Jei mišką tinkamai prižiūri, viename hektare per metus priauga 5–7 kubiniai metrai medienos. Vadinasi, miškas kasmet augins po 500–1000 Lt palūkanų už hektarą“, – aiškina A.Garbačas.

Turint brandaus miško jau galima nemažai užsidirbti ir iš medienos pardavimo. Pavyzdžiui, turint 30 ha brandaus miško per metus galima užsidirbti apie 100 tūkst. Lt iš medienos kirtimo ir pardavimo. Tiesa, iš šių lėšų apie 15–20 proc. dar reikės investuoti į miško atkūrimą, o 10 proc. sudarys gamybos sąnaudos.

Auksas – atsargiesiems

O štai investicijos į auksą ar sidabrą Lietuvoje nepopuliarios, nors tauriųjų metalų pirkimas – amžius skaičiuojantis investavimo

kampo“, – pataria R.Mažrimienė.

Tad ir šiuo metu, nepaisant skaudžių padarinių turėjusio NT burbulio, dažnas žvalgosi į NT objektus, tikėdamasis uždirbti iš trejus metus augančių būsto nuomos kainų, taip pat norėdamas išsaugoti savo pinigų vertę ir vildamasis ateityje ją padidinti.

Štai vilnietis Mindaugas M. tikina atradęs receptą, kaip užsidirbti iš nekilnojamojo turto: reikia rinktis tokius žemės sklypus, kurių vertė ateityje didėtų. „Pavyzdžiui, jei pirkai sklypą laukuose, o po kelerių metų ten bus nutiestas žvyrkelis, atvesta elektra, dujos, kanalizacija, jo vertė gali padvigubėti, net jei žemės kainos nekyla. Kad žinotum, kurį sklypą verta pirkti, reikia nagrinėti detaliuosius planus, domėtis, kur artimiausiu metu ketinama plėsti komunikacijas. 2010 m. už 70 tūkst.

vestavę keliose, todėl galime paneigti mitą, kad turi investuoti vienas žmogus ir reikia turėti daug pinigų. Nereikia. Vis dėlto manau, kad 20 tūkst. Lt turėtų būti minimali suma, kurią investuoti. Ne todėl, kad negalima mažiau, bet dėl to, jog investavus dar reikia skirti laiko savo investicijai – konsultuoti įmonės vadovus. Pavyzdžiui, investavus 20 tūkst. Lt procentinė grąža – 2–3 tūkst. Lt per metus, kas nelygiai atperka vėlavimą, skirtas investicijai valdyti (konsultuoti).

Nerijus Pačėsa, ISM rektorius, – į tradicines priemones ir NT

Mano taupymo ir investavimo politika skyla į keletą krypčių. Pirmą yra ilgalaikis taupymas, tad šeimoje turime antrą ir trečią pensijų kaupimo pakopą, kur nueina nemažą dalis pajamų. Toliau esame sudarę įvairių draudžiamųjų susitarimų – gyvybės investicinių draudimų, vaikų kaupiamųjų draudimų. Be abejonės, šiek tiek taupome bankų sąskaitoje, kurioje daugiau kaupiamas tam tikras rezervas netikėtoms pirkinėjams ar gyvenimo įvykiams. Dar yra investicinė taupymo kryptis, t.y. šiek tiek investuoti į nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą pajūryje. Sklypas strateginėje vietoje, kurio kaina turėtų kilti – tai ilgalaikė saugi investicija, nereikalaujanti papildomų išlaidų, nes, tarkime, butas, nors ir gali jį išnuomoti, reikalauja įvairių administracinių pastangų.

Į akcijų biržą, investicinius fondus žiūriu teigiamai, bet tam arba reikia samdytis profesionalius investuotojus, arba skirti daug

dėmesio pačiam. Kadangi pats esu linkęs priimti sprendimus, man sudėtinga pasitikėti profesionaliais investuotojais, bet pats, eidamas dabartines pareigas ir turėdamas kitų įsipareigojimų, negaliu tam skirti daug laiko.

Metinės grąžos neskaiciuoju, nes mano investicijų tikslas nėra uždirbti papildomų pajamų, jos skirtos saugiai mano ir šeimos atečiai užtikrinti.

► būdas, kurį renkasi nemažai atsargių žmonių, turinčių didesnes pinigų sumas. Įvairios karčios patirties turėjusi, įmonių bankrotą ir lėšų praradimą patyrusi R.Mažrimienė atskleidė, kad investuodama savo santaupas yra gana atsargi, todėl ketina įsigyti aukso. „Manau, kad investicinis auksas yra viena geriausių priemonių išsaugoti kapitalą per ilgesnį laikotarpį – 10–20 metų. Dabar palankus metas įsigyti aukso, nes jo kainos nukritusios, bet kils dėl vienos paprastos priežasties: per metus išgaunama 2700 tonų aukso, o jo paklausa siekia 4500 tonų“, – pabrėžia ekspertė.

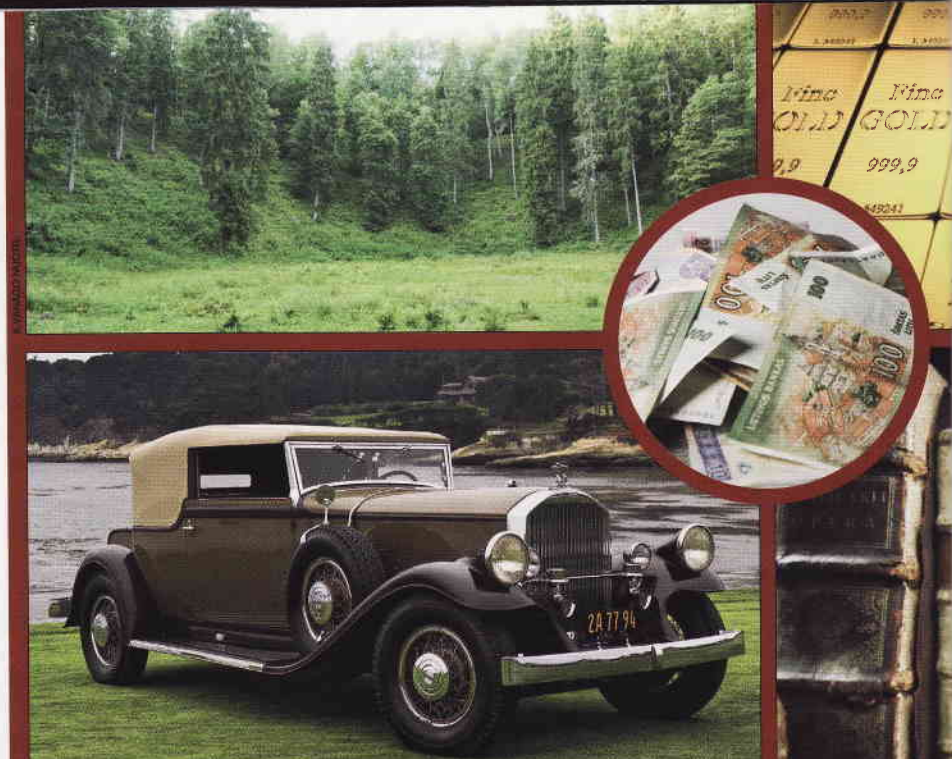
JAV pasaulinių investuotojų skaičiavimais, per pastaruosius dešimt metų vidutinė metinė aukso grąža buvo 17 proc., o per 2012 m. – 7 proc.

R.Mažrimienė pastebi, kad Lietuvoje apie šią investavimo priemonę trūksta elementariausių žinių, – žmonės netgi nežino, kur įsigyti investicinio aukso, nors juo Lietuvoje prekiauja kelios specializuotos įmonės.

Populiarėja investicijos į jaunas verslus

Pastaraisiais metais Lietuvoje populiarėjanti investavimo priemonė – investicijos į jaunas įmones. A.Dzikevičius pasakoja, kad nors pasirinkus šią investavimo kryptį visuomet egzistuoja rizika nieko neuždirbti, jei įmonei nepasisėks, tačiau pavykus grąža gali būti labai didelė. „Praėjusią savaitę parduaviau vieną akcijų paketą, kurio metinė grąža – 80 proc.“, – džiaugiasi A.Dzikevičius.

Galimybės investuoti į įvairius rizikos kapitalo projektus Lietuvoje plečiasi, tad šiandien norint investuoti į jaunas įmones

Kaip investicinės alternatyvos Lietuvoje populiarėja ne tik miškai ar auksas,

visai nebūtina turėti milijoną. A.Dzikevičiaus nuomone, mažiausia suma, kurią galima investuoti, turėtų būti 10 tūkst. Lt.

Viena iš Verslo angelų fondo, investuojančio į veiklą neseniai pradėjusias ir sparčiai augančias bendroves, valdytojų Daiva Rakauskaitė tvirtina, kad jų tinkle yra apie 80 žmonių, iš kurių 20 jau investavo į įmones, o kita dalis dar renkasi. Visi žmonės, kurie investuoja kartu su fondu, turi kitus darbus – kai kurie į naujus verslus investuoja gautas premijas už darbo rezultatus.

Pasak D.Rakauskaitės, šios priemonės pranašumas – kad gali gauti santykinai didesnę grąžą, nei šiuo metu suteikia indėlis ar

šalies vertybiniai popieriai. Be to, investuojama į Lietuvoje veikiančias įmones, todėl vienu iš akcininkų tapęs investuotojas gali nuvažiuoti į įmonę, pamatyti, kaip ji dirba, palaikyti ryšį. Šios investicinės priemonės minusas – nemaža rizika ir neapibrėžtas pinigų atsiėmimo laikotarpis. „Akcijų biržoje rizika santykinai mažesnė, nes gali greičiau parduoti turimas akcijas, o mūsų atveju pirkėjo per dieną ar savaitę neatsiranda“, – tvirtina Verslų angelų fondo valdytoja.

Biržoje investuotojų sumažėjo perpus

Vis dėlto pranašumas, kad akcijų biržoje gali greitai parduoti savo akcijas, palygin-

Vytautas Plunksnis, Investuotojų asociacijos valdybos pirmininkas, – į akcijų biržą

Didžiąją dalį savo lėšų esu investavęs į maždaug 30 įmonių įvairiose šalyse Rytų Europoje (Baltijos šalyse, Rusijoje, Rumunijoje, Bulgarijoje, Serbijoje), Vakarų Europoje (Danijoje, Didžiojoje Britanijoje) ir JAV bei keletą indeksų fondų. Tai, mano manymu, nuvertintos įmonės. Pavyzdžiui, „Surgutneftgaz“ Rusijoje – 29 mlrd. JAV dolerių vertės įmonė, balanse turinti maždaug tiek pat grynųjų pinigų. Arba „Fondul Proprietatea“ – „Franklin Templeton“ valdomas 2 mlrd. eurų vertės fondas Rumunijoje, kurio kaina biržoje maždaug 40 proc. mažesnė nei rinkos vertė. Baltijos šalyse šiuo metu esu investavęs į tris įmones.

Praėjusių metų mano investicijų grąža buvo apie 14 proc.

Šiek tiek turiu Graikijos obligacijų, bet labai mažai. Nusipirkau, regis, prieš pusantų metų, nes buvo prielaidų, kad šalis vykdys savo įsipareigojimus, bet to nepadarė.

Dar turiu laisvų pinigų – tikėtina, kad už juos nusipirksiu akcijų. Indėlių, esant dabartinėms palūkanoms, nėra prasmės laikyti. Tuo tarpu meno vertybės, manau, yra nelikvidi priemonė ir valdomas pinigų kiekis turėtų būti gerokai didesnis.

Audrius Dzikevičius, klubo „Pinigų srautas“ steigėjas, – į NT, meno vertybes ir daugelį kitų priemonių

Mano investicinis portfelis atrodo taip: NT (žemės ūkio paskirties žemė, miškai, sodyba) – 50 proc.

Pensijų fondai, gyvybės draudimai – 20 proc.

Indėlis, LRV obligacijos – 12 proc.

Lietuvių tapybos darbai – 7 proc.

Rizikos kapitalo investicijos (įmonių akcijos) – 6 proc.

Paskola juridiniam asmeniui – 5 proc.

Gauta investicijų grąža pernai siekė ne mažiau kaip 9 proc., o didžiausia grąža atėjo iš verslų, į kuriuos esu investavęs. Taip pat labai patraukli grąža yra iš žemės ūkio paskirties sklypų, iš kurių gaunu nuomos pajamų. Turiu tokių investicijų, kurių grąža iš NT siekia 12–20 proc. Beje, dalį NT esu paveldėjęs, į dalį investavęs. Patinka tapyba, todėl investuoju į tapybos darbus. Šiemet planuoju išlaikyti panašią portfelio struktūrą, o naujas investicijas kreipsiu į naujus rizikos kapitalo projektus ir sklypus.

ir senoviniai automobiliai, antikvarinės knygos ▲

ti su galimais praradimais, ne toks jau ir didelis. Tuo per pastarąją krizę įsitikino daugybė lietuvių, kurie spekuliuodami biržoje prasidėjus krizei prarado ne tik visas savo santaupas, bet ir iš bankų skolintas lėšas bei ramų miegą. Tad nenuostabu, kad ši investavimo priemonė lietuvius smarkiai atgrasė.

Banko „Finasta“ kapitalo rinkų departamento analitikas Tadas Povilauskas pastebi, kad Vilniaus akcijų biržoje privačių investuotojų nuo krizės pradžios sumažėjo per pusę, o pati apyvarta biržoje krito kartais. Pavyzdžiui, per 2013 m. penkis mėnesius apyvarta biržoje sudarė

30 mln. eurų, kai 2008 m. tuo pačiu laikotarpiu – 121 mln. eurų. Prie to prisidėjo ir penkios iš biržos pasitraukusios įmonės, palikusios Vilniaus vertybinių popierių biržą merdėti.

Tiesa, T. Povilauskas atkreipia dėmesį ir į teigiamą tendenciją – akcijos nuo 2011 m. pabaigos brangsta: OMX Vilniaus akcijų indekso reikšmė nuo metų pradžios pakilusi 11,5 proc., o nuo 2012 m. sausio – 33,4 proc.

Ar šiandien verta investuoti į akcijų biržą, ypač į mažo likvidumo Baltijos biržą, vienareikšmiško atsakymo Lietuvos ekspertai nepateikia, tačiau sutaria dėl vieno: neišmanančiam, bet susigundžiusiam kaimynui ar draugui uždarbiui ten geriau nelįsti.

Užsienio šalių analitikai prekybą akcijų biržoje vis dar laiko viena patraukliausių investicinių priemonių. „CNN Money“ apskaičiavo, kad nuo 1926 m. JAV daugiausia iš akcijų sudarytas investicinis portfelis niekada neprarado pinigų per 20 metų periodą, o jo vidutinė metinė grąža buvo 10,8 proc. Įvairūs užsienio investuotojai pataria atkreipti dėmesį į JAV, Vokietijos ar Azijos šalių įmones. O Didžiosios Britanijos investavimo konsultantai pataria šiemet pirkti vaistų gamybos įmonės „Pfizer“ akcijų, nes tiki, kad išsivysčiusiose šalyse senėjant visuomenei įmonės perspektyvos tik didės, „Procter&Gamble“ akcijų, nes, kaip sako investuotojas Donas Yachtmanas, ir po dešimties metų nauji tėveliai greičiausiai pirsks sauskelnes „Pampers“, taip pat koncerno „Fiat“, kurio vadovą Sergio Marchionne kai kas vadina automobilių srities Steve'u Jobsu.

Meno vertybės – tik išmanantiems

Lietuvoje populiarėja ir alternatyvios investavimo priemonės, tokios kaip meno kūriniai, vynos, konjakas, senoviniai automobiliai ar motociklai, reti pašto ženklai. Grąža iš šių priemonių gali siekti net 10–20 proc. per metus. Vis dėlto ekspertai nepataria į šią sritį pulti akiai, jos neišmanant. Lygiai taip pat, kaip neturint reikiamų žinių neprekiauti žaliavų rinkoje, nespekuluoti valiutomis.

„Tokio pobūdžio dalykams reikia turėti gerą profesinį pasirengimą. Į antikvarinių knygų rinką aš atėjau ne kaip investuotojas, o kaip žmogus, tuo besidomintis, – ilgą laiką skaičiau, domėjausi. Dabar tas profesionalumas ir padeda pirkti už protingą kainą, investuoti į dalykus, kurie savo vertės nepraras. Čia kaip alpinizmas: jei žmogus nori kopti į kalną, nepradeda nuo Everesto“, – įspėja G. Nausėda.

Priešingu atveju galima smarkiai nukentėti. Pavyzdžiui, nusprendus investuoti į vynus labai greitai galima prarasti pinigus, nes rinkoje gausu falsifikatų.

O pagrindinės taisyklės, kurių pataria laikytis ekspertai nusprendus investuoti, – žinoti, kad praeities rezultatai neužtikrina šios dienos grąžos, tad nebandyti sekti draugų pėdomis, skirti ne daugiau kaip 5–10 proc. savo investicinio portfelio rizikingiems sprendimams, investuoti į skirtingas priemones ir kartą per metus iš tų investicijų, kurios davė didžiausią grąžą, dalį lėšų paimti ir skirti toms priemonėms, kurios atsiliko. Tuomet automatiškai parduosite brangiai, o pirsite pigiai. ■

Marius Čiuželis,
finansų patarėjo įmonės „MC
Wealth Management“ vykdomasis
partneris, – į sidabrą

Esu aktyvus, o ne pasyvus investuotojas, todėl siekiu išnaudoti trumpalaikes rinkos galimybes – pavyzdžiui, pastaruoju metu rekomenduoju klientams pirkti sidabrą ir pats esu jo nusipirkęs. Sidabro kaina nuo balandžio vidurio labai stipriai nukrito – daugiau nei 20 proc., todėl matome galimybę sulošti ir stengiamės išnaudoti palankias aplinkybes. Tokios kainos jau seniai nebuvo. Tiesa, kalbu ne apie realųjį sidabrą, o biržoje kotiruojamą fondą (ETF), paremtą fiziniu sidabro kiekiu. Sidabras judresnis nei auksas – sparčiau krinta, sparčiau ir kyla. Praktika rodo, kad iš sidabro kainų pokyčių galima uždirbti neblogą pelno maržą.

Kita dalis santaupų laikoma kaip likvidžios lėšos banko sąskaitose. Dalis šių lėšų numatyta kitoms investicijoms – šeimose žvalgomės alternatyvų, kurios būtų ilgalaikės ir teiktų emocinį pasitenkinimą. Vilioja meno kūriniai, taip pat laikrodžiai, kurie

ir šiaip patinka kaip aksesuarai, ir jų vertė, pasirinkus tinkamą gamintoją bei modelį, kasmet didėja. Septynerius metus stebiu vieną laikrodį – jis kasmet vien oficialiai brangsta apie 12–16 proc. Tai klasikinis modelis, kurio kasmet pagaminama labai ribotas kiekis, o gamintojas yra vienas iš trijų prestižiškiausių laikrodininkų pasaulyje.